

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 584 din 21.07.2021

Dosar nr.: 931/2020

Petiția nr.: 7238/12.11.2020

Petent:

Reclamați: Cristim 2 Prodcom S.R.L.
: S.C. Radic Star S.R.L.

Obiect: denumirea produselor tradiționale „*mușchi țigănesc*„ are caracter discriminatoriu

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul petenților

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

2. Cristim 2 Prodcom S.R.L. prin apărător ales, Avocat Bogdan Bularda cu sediul la SCA Greco și Asociații din București, str. Pictor Ion Negulici, nr. 12-14, sector 1
3. S.C. Radic Star SRL cu sediul în Ștefănești, DN7, nr. 209, jud. Argeș

II. Procedura de citare

4. Prin adresa nr. 7238/12.11.2020 (fila 1 din dosar) s-a solicitat petentului să precizeze petiția potrivit art. 11 din Ordinul 144 din 11 aprilie 2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor.

5. Prin adresa nr. 8085/18.12.2020 (fila 6-8 din dosar) petentul a completat doar o parte din aspectele solicitate prin adresa nr. 7238/12.11.2020.

6. Prin adresa nr. 7238/30.12.2020 (fila 13-14 din dosar) s-a solicitat petentului clarificări potrivit art. 11 din Ordinul 144 din 11 aprilie 2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor.

7. Prin adresa nr. 356/18.01.2021 (fila 15 din dosar) s-a revenit la adresa nr. 7238 din 30.12.2020.

8. Prin adresa nr. 1347/19.02.2021 (fila 20-22 din dosar) s-a procedat la citarea părților pentru termenul stabilit de titularul de dosar la data de 16.03.2021.

9. Prin email-ul din data de 22.02.2021 petentul precizează faptul că renunță la dosar, neavând timp de citații și alte explicații. (fila 24 din dosar). După 5 minute revine precizând că va fi disponibil pentru conferință skype sau similar la distanță (fila 25 din dosar).

10. Prin adresa nr. 2344/25.03.2021 a fost comunicat petentului punctul de vedere

transmis de către partea reclamată în vederea formulării concluziilor scrise.

III. Susținerile părților Susținerile petentului

11. Petentul susține faptul că denumirea produselor tradiționale „mușchi țigănesc”, are caracter discriminatoriu apreciind că această denumire ar trebui înlocuită cu altă formulare, și anume „*mușchi file tradițional*”.

Solicită eliminarea denumirii menționate din gama produselor alimentare din carne și din spațiul public al vocabularului.

Precizează că ar trebui verificat ce producători au astfel de produse și apoi atenționați pentru eliminare denumire și redenumire produse într-o perioadă de timp suficientă (6-12 luni de la înștiințare). Printre producătorii ce oferă acest sortiment sunt:

- Cris Tim
- Matache Măcelaru
- Radic.

12. Prin adresa nr. 2023/16.03.2021 petentul transmite punctul de vedere prin care arată:

- nu se recomandă folosirea termenului derogatoriu de țigan „*cu excepția folosirii acestuia colocvial între membrii aceleiași comunități*”.
- menționează chiar schimbarea brandului Uncle Bens în Bens Original
- denumiri ca salam săsesc sau unguresc sunt în regulă.

Susținerile părții reclamate

S.C. RADICSTAR SRL

13. Prin adresa nr. 1955/12.03.2021 (filele 31-33 la dosar) partea reclamată depune punct de vedere prin care arată următoarele:

- invocă **excepția lipsei de obiect** a petiției– gastronomia unui popor, a unei etnii, a unei comunități face parte din zestrea culturală a acestora, iar a redenumi un preparat care a traversat decenii este similar cu a măslui istoria.

- invocă **excepția tardivității** petiției – preparatul se comercializează de zeci de ani de zile.

14. Pe fond, așa cum din patrimoniul cultural mondial fac parte opere, cu titlu de exemplu:

- „*La țigănci*”, / M. Eliade
- opera „*Voievodul Țiganilor*”, /Johann Strauss
- Mănăstirea „*Țigănești*”, din loc. Ciolpani

ale căror denumiri nu aduc ofensă, la fel trebuie interpretată și catalogată și denumirea produsului fabricat și comercializat, tocmai datorită rețelei de fabricare, simpla uzanță a denumirii scoate în evidență valori din identitatea culinară a romilor, fiind astfel recunoscute contribuțiile acestora la patrimoniul cultural mondial.

Cristim 2 Prodcom SRL

15. Prin adresa nr. 2021/16.03.2021 (fila 30-46 la dosar) partea reclamată arată următoarele:

- în portofoliul de produse se numără foarte multe preparate din carne emblematică și de renume pentru publicul consumator în ceea ce privește calitatea acestora și metode unice de producție, printre care enumeră: *Salamul Sinaia, Salamul Bănățean, Salamul Victoria, Salamul Sășesc, Salamul Țărănesc, Salamul de Vară, Salamul Rustic, Cârnații Oltenești, Parizerul Țărănesc, Șuncă Praga, Cotletul Haiducesc, dar și binecunoscuta specialitate tradițională Mușchiul Țigănesc;*

- dovezi ale folosirii "*Mușchiului Țigănesc*" încă din 1842, fiind o specialitate culinară tradițională, rețeta produsului a fost transmisă din generație în generație și este folosită deja pentru o perioadă foarte îndelungată de timp sub această titulatură, fiind practic imposibil ca publicul destinat să identifice prin altă denumire acest produs;

- certificare OSIM – înregistrare din data de 16.11.2010;

- produse similare sunt denumite în aceeași manieră nu doar în cultura română, dar și în alte state membre UE : *Ungaria – ciganypecsenye, Italia ,, scaloppini alla zingara Spania – "La cucina gitana, "Gastronomia gitana"*

16. În probatoriu s-a depus:

- Anexa 1 - P.D.V. Asociația Română a Cărnii-ARC (filele 48-50 la dosar)

- Anexa 2 – modalități de comercializare a „*Mușchiului Țigănesc*„, de către Cris-Tim (filele 51-55 la dosar);

- Anexa 3 - prețul unui Kg de produs "*Mușchiul Țigănesc*" comercializat de Cris-Tim în cadrul supermarket-ului Cora;

- Anexa 4 – document intern Cris-Tim producție „*Mușchi Țigănesc*” în perioada 2009-2020; (filele 57-58)

- Anexa 5 – fișa de marcă „*Maestro, Mușchi Țigănesc cu Mirodenii Alese*” (fila 59-62 la dosar)

- Anexa 6 – forme variate de folosire în cadrul altor state membre UE (fila 62-72 la dosar);

- Anexa 7 – articol de presă a domnului Dorin Cioabă (regele autoproclamat al romilor de pretutindeni) referitor la prepararea „*Mușchiului Țigănesc*„, (fila 73-75 la dosar);

- Anexa 8 – dovezi ale folosirii "*Mușchiului Țigănesc*" (fila 76-79 la dosar)

IV. Motivele de fapt și de drept

17. Pe cale de excepții, Colegiul director urmează să repingă excepția tardivității și a lipsei de obiect invocate de către S.C. RADICSTAR S.R.L., motivat de faptul că se poate reține obiectul sesizării și, de asemenea, petiția a fost introdusă în termen în sensul că denumirea a existat și încă există, urmând a se pronunța pe fond.

18. În drept, conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare „*orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență*

la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

19. Pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind discriminatorie aceasta trebuie să îndeplinească **cumulativ** mai multe condiții:

a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;

b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;

c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;

d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

20. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă **atinge un drept**, oricare dintre cele garantate de tratatele internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 2: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]”, art. 2 alin. 1: [...] „restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]”; **Protocolul 12**, art. 1 alin. 1: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]”.

21. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

22. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească **sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.**

23. Colegiul director constată faptul că, în speță, nu sunt îndeplinite, în mod cumulativ, elementele constitutive ale faptei de discriminare, în sensul că petentului nu i-a fost **restrâns ori înlăturat** un drept recunoscut de lege. Astfel, Colegiul director este de opinie că denumirea de „mușchi țigănesc” a unui produs tradițional este un brand și, de asemenea, termenul „țigănesc” nu este utilizat în sens peiorativ.

24. Examinând sesizarea petentului, Colegiul nu poate reține întrunirea cumulativă a cerințelor pentru a ne afla în fața unei fapte de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta sesizată nu întrunește elementele constitutive ale faptei de discriminare, în sensul că **nu există un drept încălcat** potrivit art. 2 alin.1 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 21.07.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru (prezent), DIACONU ADRIAN – Membru (prezent), GRAMA Horia – Membru (online), HALLER ISTVÁN – Membru (prezent), JURA CRISTIAN – Membru (prezent), LAZĂR MARIA – Membru (prezent), MOȚA Maria – Membru (prezent), OLTEANU CĂTĂLINA – Membru (online), POPA Claudia Sorina – Membru (prezent).

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 11.08.2021
Redactată și motivată: V.F./P.C.S.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.